

Prezes Rady Ministrów
za pośrednictwem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Departament Wniosków, Petycji i Skarg
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

PETYCJA

w sprawie zmiany zasad naliczania składki zdrowotnej od dodatkowej działalności gospodarczej przy jednoczesnym obowiązkowym ubezpieczeniu zdrowotnym z innego tytułu

Na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach zwracam się o podjęcie inicjatywy zmierzającej do zmiany przepisów dotyczących minimalnej składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, które posiadają już podstawowy obowiązkowy tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego - w szczególności z tytułu zatrudnienia, emerytury lub renty - a jednocześnie prowadzą dodatkową działalność gospodarczą.

Nie postuluję zwolnienia takich osób z finansowania ochrony zdrowia ani ze składki od rzeczywiście osiąganego dodatkowego dochodu. Proponuję, aby w przypadku istnienia podstawowego obowiązkowego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego składka z dodatkowej działalności gospodarczej była ustalana od rzeczywiście osiągniętego dochodu, bez obowiązku stosowania minimalnej podstawy wymiaru składki.

1. Istota problemu

Od 1 lutego 2026 r. minimalna miesięczna podstawa wymiaru składki zdrowotnej dla przedsiębiorców opodatkowanych na zasadach ogólnych wynosi 4 806 zł, a składka wyliczona od tej podstawy wynosi 432,54 zł miesięcznie. Oznacza to, że obowiązek zapłaty minimalnej składki może wystąpić także wtedy, gdy rzeczywisty dochód z działalności jest wielokrotnie niższy, zerowy albo działalność przynosi stratę.

W przypadku osoby, która równocześnie pozostaje obowiązkowo ubezpieczona z tytułu emerytury, renty albo odpowiednio zatrudnienia, powstaje szczególnie dotkliwy efekt: system ochrony zdrowia jest już finansowany składką pobieraną z podstawowego tytułu, a dodatkowa działalność gospodarcza jest obciążona minimalną składką niezależną od jej faktycznego wyniku ekonomicznego.

2. Skutek na prostych przykładach

Poniższe przykłady dotyczą przedsiębiorcy rozliczanego według skali podatkowej i pokazują relację między 9% rzeczywistego dochodu a minimalną składką 432,54 zł obowiązującą od lutego 2026 r.:

Miesięczny dochód z działalności	9% dochodu	Minimalna składka 2026	Minimum jako % dochodu
strata / 0 zł	0 zł	432,54 zł	-
200 zł	18 zł	432,54 zł	216,3%
300 zł	27 zł	432,54 zł	144,2%
500 zł	45 zł	432,54 zł	86,5%

Miesięczny dochód z działalności	9% dochodu	Minimalna składka 2026	Minimum jako % dochodu
1 000 zł	90 zł	432,54 zł	43,3%
3 000 zł	270 zł	432,54 zł	14,4%

Najbardziej czytelny przykład jest następujący: emeryt lub pracownik posiadający już obowiązkowy tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego osiąga 200 zł dochodu z dodatkowej działalności, a minimalna składka zdrowotna z tej działalności wynosi 432,54 zł.

3. Istniejący wyjątek pokazuje, że system już uwzględnia zbieg tytułów

Obowiązujące przepisy przewidują już szczególne zwolnienie z opłacania składki zdrowotnej z działalności dla części emerytów i rencistów. ZUS wskazuje, że po spełnieniu ustawowych warunków składka z działalności nie jest opłacana, gdy miesięczne świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza minimalnego wynagrodzenia, a dodatkowo miesięczne przychody z działalności nie przekraczają 50% kwoty najniższej emerytury albo osoba rozlicza się w formie karty podatkowej.

Oznacza to, że ustawodawca już dostrzega szczególną sytuację osoby, która posiada świadczenie emerytalne lub rentowe i jednocześnie prowadzi niewielką działalność. Obecne rozwiązanie jest jednak bardzo wąskie i posługuje się kryterium przychodu, a więc nie uwzględnia kosztów ponoszonych w celu jego uzyskania. Przedsiębiorca może mieć przychód przekraczający ustawowy próg, a jednocześnie bardzo niski dochód lub stratę.

4. Proponowane rozwiązanie

Proponuję wprowadzenie zasady, zgodnie z którą osoba posiadająca podstawowy obowiązkowy tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego - np. z emerytury, renty albo zatrudnienia spełniającego ustawowe warunki samodzielnego tytułu ubezpieczeniowego - prowadząca dodatkowo działalność gospodarczą:

- opłaca składkę zdrowotną z działalności od rzeczywiście osiągniętego dochodu, według stawki właściwej dla jej formy opodatkowania;
- nie podlega minimalnej podstawie wymiaru składki zdrowotnej z tej dodatkowej działalności;
- przy braku dochodu albo przy stracie nie opłaca minimalnej składki z dodatkowej działalności, ponieważ ochronę ubezpieczeniową posiada już z podstawowego obowiązkowego tytułu.

Dla osoby opodatkowanej według skali oznaczałoby to przykładowo: 200 zł dochodu - 18 zł składki, 500 zł - 45 zł, 1 000 zł - 90 zł, 3 000 zł - 270 zł, a 10 000 zł - 900 zł. Im wyższy rzeczywisty dochód, tym wyższa składka. Nie jest to postulat niepłacenia składek, lecz ich proporcjonalności.

5. Znaczenie gospodarcze i społeczne

Problem nie dotyczy wyłącznie emerytów. Dotyczy również osób pracujących, które po godzinach rozpoczynają niewielką działalność, testują pomysł techniczny, usługowy lub organizacyjny albo stopniowo budują własne przedsiębiorstwo. W początkowym okresie taka działalność może przynosić niewielki dochód albo stratę. Stałe minimalne obciążenie niezależne od wyniku ekonomicznego może zniechęcać do legalnego podejmowania i rozwijania takiej aktywności.

Podobnie aktywność zawodowa emerytów pozwala nadal wykorzystywać doświadczenie i kwalifikacje zdobywane przez dziesięciolecia. Aktywny emeryt nie powinien być traktowany jako problem systemu, lecz jako zasób gospodarki i społeczeństwa.

6. Wniosek

Wnoszę o przeanalizowanie przedstawionego problemu i podjęcie działań legislacyjnych prowadzących do zniesienia minimalnej podstawy wymiaru składki zdrowotnej z dodatkowej działalności gospodarczej w sytuacji, gdy przedsiębiorca posiada już podstawowy obowiązkowy tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego, przy zachowaniu obowiązku opłacania składki od rzeczywiście osiągniętego dochodu.

Proszę również o rozważenie takiego ukształtowania przepisów, aby rozwiązanie obejmowało zarówno emerytów i rencistów, jak i osoby zatrudnione, przy jednoczesnym zastosowaniu odpowiednich warunków zapobiegających tworzeniu pozornych tytułów ubezpieczeniowych wyłącznie w celu uniknięcia minimalnej składki.

Składka od dodatkowej działalności powinna pozostawać w racjonalnej relacji do rzeczywiście osiągniętego z niej dochodu.

Z poważaniem

Źródła urzędowe wykorzystane do przedstawienia aktualnych zasad:

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, „Kalkulator składki zdrowotnej” - informacja o minimalnej podstawie 4 806 zł i składce 432,54 zł od 1 lutego 2026 r.
2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, materiały dotyczące zbiegu emerytury/renty z działalnością - informacja o zwolnieniu przy świadczeniu nieprzekraczającym minimalnego wynagrodzenia i przychodzie z działalności nieprzekraczającym 50% najniższej emerytury albo przy karcie podatkowej.
3. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, „Petycje” - zasady składania petycji na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach.